

DOMSTOLENS DOM
av den 27 februari 1980*

Mål 168/78

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren Jean-Claude Séché, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos juridiske rådgivaren Mario Cervino, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

sökande,

mot

Frankrike, företrädd av Noël Museux, directeur adjoint vid utrikesministeriets rättsavdelning, i egenskap av ombud och Pierre Péré, secrétaire des affaires étrangères vid rättsavdelningen, i egenskap av biträdande ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Frankrikes ambassad,

svarande.

Talan avser fastställelse av att Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 95 i EEG-fördraget genom att tillämpa ett differentierat beskattningssystem för sprit.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden H. Kutscher, avdelningsordförandena A. O'Keeffe och A. Touffait samt domarna Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, G. Bosco, T. Koopmans och O. Due,

generaladvokat: G. Reischl,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

* Rättegångsspråk: franska.

dom

DOMSKÄL

- 1 Genom ansökan av den 7 augusti 1978 har kommissionen i enlighet med artikel 169 i EEG-fördraget väckt talan om fastställelse av att Frankrike har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 95 genom att tillämpa en differentierad beskattning på viss sorts sprit.
- 2 Samtidigt har kommissionen vid domstolen väckt talan mot Danmark och Italien angående likartade frågor. Ansökningarna innehåller i alla tre målen vissa allmänna överväganden av vilka det framgår att de utgör en del av en samordnad åtgärd med syfte att säkerställa att de berörda medlemsstaterna fullgör sina åtaganden på detta område enligt fördraget. Det tycks därför lämpligt att inledningsvis klarlägga vissa principiella frågor, som är gemensamma för de tre målen, beträffande tolkningen av artikel 95, med hänsyn till de särdrag som marknaden för sprit uppvisar.

Tolkningen av artikel 95

- 3 Enligt artikel 95 första stycket skall "ingen medlemsstat ..., direkt eller indirekt, på varor från andra medlemsstater lägga interna skatter eller avgifter, av vilket slag de än är, som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor." I andra stycket tillfogas att "vidare skall ingen medlemsstat på varor från andra medlemsstater lägga sådana interna skatter eller avgifter som är av sådan art att de indirekt skyddar andra varor".
- 4 I fördragets system utgör de citerade bestämmelserna ett komplement till bestämmelserna om avveckling av tullar och avgifter med motsvarande verkan. De syftar till att säkerställa den fria rörligheten för varor mellan medlemsstaterna under normala konkurrensförhållanden genom att avskaffa alla former av skydd som kan följa av att det tillämpas interna skatter eller avgifter som diskriminerar varor från andra medlemsstater. Såsom kommissionen med rätta har framhållit skall artikel 95 garantera att de interna skatterna eller avgifterna är helt neutrala vad avser konkurrensen mellan inhemska och importerade varor.
- 5 Den grundläggande regeln på detta område utgörs av artikel 95 första

stycket, som bygger på en jämförelse mellan pålagorna på inhemska varor och de importerade varor som kan betraktas som "liknande".

Denna bestämmelse bör ges en extensiv tolkning, vilket domstolen också har understrukt i sin dom Hansen & Balle av den 10 oktober 1978 i målet 148/77 (Rec. 1978, s.1787), så att det blir möjligt att förhindra alla beskattningsmetoder som kan inverka skadligt på likabehandlingen mellan inhemska varor och importerade varor. Således bör begreppet "liknande varor" tolkas på ett tillräckligt flexibelt sätt. Domstolen har i sin dom Rewe av den 17 februari 1976 i målet 45/75 (Rec. 1976, s. 181) fastställt att som liknande varor kan betraktas varor som "i konsumenternas ögon uppvisar liknande egenskaper och fyller samma behov". Därför bör tillämpningsområdet för artikel 95 första stycket inte fastställas utifrån ett kriterium som förutsätter fullständig likhet utan utifrån likartade och jämförbara användningsområden.

- 6 Syftet med artikel 95 andra stycket är dessutom att hindra alla former av indirekt skattemässig protektionism i sådana fall då varor – utan att vara liknande i den mening som avses i första stycket – ändå konkurrerar med vissa av importlandets varor, även då detta sker delvis, indirekt eller potentiellt. Domstolen har redan klarlagt vissa aspekter av denna bestämmelse i sin dom Fink-Frucht av den 4 april 1968 i målet 27/67 (Rec. 1968, s. 327), i vilken det fastslås att det för att artikel 95 andra stycket skall kunna tillämpas räcker med att den importerade varan konkurrerar med den inhemska skyddade produktionen med avseende på en eller flera ekonomiska användningsområden, även då den inte helt uppfyller det likhetsvillkor som krävs i artikel 95 första stycket.
- 7 Medan det bedömningskriterium som fastställs i första stycket består av en jämförelse mellan pålagor, vare sig det gäller procentsats, beskattningsvillkor eller andra tillämpningsbestämmelser, grundar sig andra stycket på ett mer allomfattande kriterium – med hänsyn till svårigheten att göra tillräckligt precisa jämförelser mellan de ifrågavarande varorna – nämligen ett internt skatte- eller avgiftssystemets skyddande karaktär.
- 8 En tillämpning i detta fall av likhetskriteriet, vilket fastställer tillämpningsområdet för förbudet i artikel 95 första stycket, har gett upphov till skilda uppfattningar hos parterna. Enligt kommissionen uppvisar all sprit likartade egenskaper, oavsett vilka råvaror som används vid framställningen, och fyller huvudsakligen samma behov hos konsumenterna. Därför utgör sprit såsom slutprodukt en i konsumenternas ögon enhetlig och samlad marknad,

oavsett vilka de utmärkande egenskaperna är hos de olika produkterna som tillhör den kategorin, och oavsett konsumtionsvanorna inom gemenskapens olika regioner. Det skall noteras att denna uppfattning återfinns i de förslag som kommissionen har lagt fram för rådet med hänsyn till upprättandet av en gemensam organisation av marknaden för alkoholvaror som grundar sig på tillämpningen av en enhetlig skattesats på alla varor i fråga, alltefter deras halt av ren alkohol.

- 9 Denna uppfattning har bestritts av regeringarna i de tre medlemsstater som är svarande. Enligt dessa kan man bland spritsorterna urskilja olika produkt-kategorier som skiljer sig antingen utifrån vilka råvaror som används eller utifrån de karakteristiska egenskaper de har, eller också utifrån konsumtionsvanorna i de olika medlemsstaterna.
- 10 Mot detta har kommissionen emellertid invänt att bedömningen av alkoholhaltiga dryckers karakteristiska egenskaper, liksom konsumtionsvanorna, varierar i tid och rum och att sådana faktorer inte kan användas som giltiga bedömningskriterier vad beträffar gemenskapen i sin helhet. Den har vidare fäst uppmärksamheten på den fara som ligger i att sådana vanor cementeras genom skattemässiga indelningsgrunder fastställda av medlemsstaterna.
- 11 Dessa invändningar föranleder domstolen att inta följande ståndpunkt. Tillämpningen av bestämmelserna i artikel 95 på de särskilda nationella förhållanden, som är föremål för av kommissionen väckt talan, måste ses mot bakgrund av den allmänna situationen på marknaden för alkoholhaltiga drycker inom gemenskapen. Härvid måste hänsyn tas till tre olika tankegångar:
 - a) Man kan för det första inte bortse från det faktum att samtliga ifråga-varande produkter, oavsett deras karakteristiska egenskaper, uppvisar vissa allmänna gemensamma drag. De har alla framställts genom destilleringsmetoden. Alla innehåller såsom huvudsakligt karakteristiskt kännetecken alkohol, av ganska hög koncentrationsgrad, som är avsedd att konsumeras av människor. Av detta framgår att sprit utgör en identifierbar grupp inom den större gruppen av alkoholhaltiga drycker, vilken hålls samman av gemensamma egenskaper.
 - b) Trots dessa gemensamma drag är det möjligt att inom denna grupp urskilja produkter som uppvisar egna mer eller mindre uttalade egenskaper. Dessa egenskaper härrör antingen från de råvaror som

används (här kan man urskilja spritdrycker framställda av vin, frukt, spannmål och sockerrör), eller från framställningsmetoderna, eller också från de tillsatta smakämnen. Dessa individuella egenskaper gör det faktiskt möjligt att definiera olika slags typiska spritsorter så pass exakt att vissa av dem till och med skyddas av ursprungsbezeichnungar.

- c) Samtidigt får man emellertid inte bortse från det faktum att det bland spritsorterna, utöver väldefinierade produkter med förhållandevis väl avgränsade användningsområden, finns andra produkter med mindre utpräglade egenskaper och med diffusare användningsområden. Här handlar det å ena sidan om ett flertal produkter som är framställda av så kallad "neutral" alkohol, dvs. alkohol av alla slags ursprung, inklusive alkohol från melass och potatis. Dessa produkters egenart kan endast hänföra sig till smaktillsatser som är mer eller mindre utpräglade. Å andra sidan måste uppmärksamheten riktas på att det bland spritsorterna finns produkter som kan konsumeras på många olika sätt, antingen outspädda, utspädda eller i form av blandningar. Dessa produkter kan därför konkurrera med ett större eller mindre antal andra alkoholhaltiga produkter som har ett mer begränsat användningsområde. De tre målen som anhängiggjorts vid domstolen kännetecknas av att det i vart och ett av dem förekommer en eller flera produkter, utöver väldefinierade spritsorter, som har ett stort användningsområde.

- 12 Det kan dras två slutsatser av denna analys av marknaden för sprit. För det första finns det bland spritsorterna, då de ses som en helhet, ett obestämt antal drycker som måste kännetecknas som "liknande varor" i den mening som avses i artikel 95 första stycket, fastän detta kan vara svårt att avgöra i enskilda fall med hänsyn till vilket slags faktorer som urvalskriterierna omfattar, t.ex. smak och dryckesvanor. För det andra finns det likväl bland alla spritsorter – även där det inte är möjligt att fastslå en tillräckligt hög grad av likhet mellan de berörda produkterna – gemensamma drag som är tillräckligt distinkta för att man skall kunna anta att det i samtliga fall råder ett konkurrensförhållande, åtminstone delvis eller potentiellt. Härav följer att artikel 95 andra stycket kan komma att tillämpas i sådana fall där det förblir tveksamt eller omstritt om det finns något likhetsförhållande mellan de särskilda sorterna av sprit.

- 13 Av det ovanstående framgår att artikel 95 i sin helhet kan tillämpas på alla de berörda produkterna utan åtskillnad. Därför räcker det med att pröva om tillämpningen av ett visst nationellt skattesystem är av diskriminerande eller,

i förekommande fall, skyddande natur dvs. om det finns en skillnad i skattesats eller sätten för skatteuppbörd, och om denna skillnad kan tänkas gynna en viss inhemsk produktion. Det är inom denna ram som de ekonomiska förhållandena mellan de berörda produkterna och de karakteristiska egenskaperna hos de skattesystem som är föremål för tvisten måste undersökas, för respektive talan som väckts av kommissionen.

- 14 Under de olika förfarandena har parterna beträffande skillnaden mellan flera kategorier av alkoholhaltiga produkter åberopat vissa av domstolens uttalanden i den ovannämnda domen Hansen & Balle, som meddelades vid en tidpunkt då förevarande mål inte var avgjorda. Det har särskilt hänvisats till ett ställe i den domen, där det heter att "på sitt nuvarande utvecklingsstadium och i brist på enhetliga och samordnade relevanta bestämmelser förbjuder gemenskapsrätten inte att medlemsstaterna beviljar skattemässiga förmåner i form av skattebefrielse eller nedsättning av avgifter för vissa spritsorter eller vissa producentkategorier" och att "sådana skattemässiga förmåner kan nämligen tjäna legitima ekonomiska eller sociala syften, såsom t.ex. att spritfabriker använder vissa bestämda råvaror, att framställningen av speciella högkvalitativa spritsorter fortsätter, eller att vissa slags företag, som t.ex. agrikulturella spritfabriker, upprätthålls."
- 15 Då vissa av de regeringar som är svarande har åberopat dessa uttalanden för att rättfärdiga sitt beskattningssystem har domstolen hört kommissionen om det är förenligt med gemenskapsrätten med differentierade skattesatser för olika kategorier av alkoholhaltiga drycker, och angående de avsikter kommissionen har i detta avseende, med hänsyn till harmoniseringen av skattelagstiftningen. Kommissionen har – efter att åter ha bekräftat sin uppfattning vad beträffar likheten mellan alla spritsorter och sin avsikt att åtminstone principiellt arbeta för ett införande av en enhetlig skattesats i kommande gemenskapsförordningar – riktat uppmärksamheten på det faktum att de problem som är förknippade med användandet av vissa råvaror, upprätthållandet av högkvalitativ produktion samt produktionsföretagens ekonomiska struktur, som domstolen hänvisar till i den nämnda domen, kan lösas med hjälp av produktionsstöd eller kompensationsystem mellan producenter, under det att hänsyn tas till prisskillnaden mellan de olika råvaror som används. Den har riktat uppmärksamheten på att detta mål redan har nåtts för spritsorter som framställs av vin, inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden för vin. Enligt kommissionen kan sådana bestämmelser säkra möjligheterna på marknaden för vissa på grund av produktionskostnaderna mindre gynnade produkter, utan att man för den skull måste tillgripa en sådan metod som differentierade skattesatser.

- 16 Domstolen påpekar inför dessa ställningstaganden att även om den i domen Hansen & Balle har tillstått att vissa skattebefrielser eller nedsättningar av avgifter – med hänsyn till gemenskapsrättens utvecklingsstadium – är berättigade, är det på villkor att de medlemsstater som använder sig av dessa möjligheter utökar förmånen på ett icke-diskriminerande sätt till att gälla även importerade produkter som befinner sig i samma situation. Det bör understrykas att sådana förfaranden har varit berättigade, särskilt för att upprätthålla produktionsverksamhet eller företag som utan dessa speciella skattemässiga förmåner inte längre skulle vara lönsamma på grund av ökade produktionskostnader. Å andra sidan kan de överväganden som uttryckts i den domen inte förstås så att de rättfärdigar skattemässiga differentieringar av diskriminerande eller skyddande natur.

Föremålet för och bakgrunden till ifrågasatt tvist

- 17 Ordalydelsen i den talan som kommissionen väckt mot Frankrike ger anledning till vissa inledande synpunkter beträffande föremålet för tvisten. Medan kommissionen enligt yrkandena i ansökan har anmodat domstolen att fastställa att Frankrike har åsidosatt artikel 95 i EEG-fördraget "genom att tillämpa ett annat beskattningssystem för sprit", framgår det av själva innehållet i ansökan och av den påföljande utvecklingen i målet, att talan i praktiken endast rör vissa delar av den aktuella franska lagstiftningen på området, nämligen den differentierade beskattningen av, å ena sidan, genever och andra alkoholhaltiga drycker som framställs genom destillering av spannmål och, å andra sidan, av sprit som framställs av vin och av frukt. Kommissionen har särskilt hänvisat till skillnaden i pålagor mellan de två typiska och välkända produkterna whisky och konjak.
- 18 Den franska regeringen har bestritt att problemet kan framställas på detta sätt, då den menar att de olika kategorierna av beskattning som kommissionen tagit fasta på varken skulle motsvara det ordval som används i den franska lagstiftningen eller fransk skattepraxis.
- 19 Denna inledande invändning från den franska regeringen är berättigad. Det är följaktligen nödvändigt att påminna om innehållet i de bestämmelser som ifrågasatts genom kommissionens talan, nämligen artiklarna 403 och 406 i Code général des impôts, för att föremålet för tvisten skall kunna fastställas i sådana ordalag som stämmer överens med den franska lagstiftningens. Då det årligen görs ändringar i denna lagstiftning till följd av nya skattelagar,

citeras den i det följande i den lydelse den hade vid dagen för domstolens muntliga förhandling.

- 20 Enligt artikel 403 i Code général des impôts, skall alla alkoholvaror beläggas med en "konsumtionsskatt", vars skattesats skall fastställas per hektoliter ren alkohol. Beloppen fastställs genom samma artikel, först för vissa uttryckligt angivna varor (av vilka ingen är i fråga under detta förfarande), sedan för "alla övriga varor". Den fastställda nivån för denna uppsamlingskategori ligger på 4 270 franska franc/hektoliter.
- 21 Enligt artikel 406 i samma lag har vissa alkoholhaltiga produkter dessutom belagts med en "produktionsskatt", vars skattesats per hektoliter ren alkohol har fastställts till följande belopp:
- 2 110 franska franc "för alkoholhaltiga drycker som erhålls genom destillering av spannmål och sprit som sålts under samma beteckning som dessa drycker, med undantag av genever", och
 - 710 franska franc "för alla andra drycker som framställs på basis av alkohol och som kan intas som aperitif, samt för aperitifer som framställts på vinbasis, vermouth, starkviner och liknande drycker som inte har någon ursprungsbeteckning, naturligt söta viner som omfattas av skattesystemet för sprit och genever".
- 22 Det framgår av det ovannämnda att alla spritsorter, inklusive sprit som framställts av vin och av frukt, har lagts på samma "konsumtionsskatt", medan genever och de andra spritsorterna som framställts av spannmål dessutom har lagts på en "produktionsskatt".
- 23 Härav följer således att kommissionens talan endast rör tre slags produkter som, även om de både är betydelsefulla och representativa, är långt ifrån att utgöra hela det spektrum av alkoholhaltiga varor som omfattas av Code des impôts. Denna talan inbegriper i synnerhet, vilket den franska regeringen också särskilt har understrukt, inte "anissprit", som i skattehänseende behandlas på samma sätt som alkoholhaltiga drycker som framställts genom destillering av spannmål, och inte heller kategorin "aperitifer", som omfattas av samma system som genever.
- 24 Även om det hade varit lämpligt att undersöka hela skattesystemet för alkoholhaltiga drycker i Frankrike, särskilt med hänsyn till en helhetsbedömning av frågan om likheten mellan olika produkter, kan sakligheten i

kommissionens föreläggande av omständigheterna kring tvisten ändå inte bestridas vad gäller den skattemässiga behandlingen av de tre produktkategorierna som den valt att framhålla, nämligen sprit som framställts av spannmål, genever och sprit som framställts av vin och av frukt.

25 Härav följer att alla alkoholhaltiga drycker som återopas av kommissionen utan åtskillnad har lagts på samma konsumtionsskatt, men att genever och de andra alkoholhaltiga dryckerna som framställs genom destillering av spannmål dessutom har lagts på en produktionsskatt som inte tillämpas på sprit som framställs av vin och av frukt. Det är likaledes obesträtt att det inte finns någon betydande framställning av genever och annan sprit på spannmålsbasis i Frankrike. Kommissionen anser att beskattningssystemet under dessa förhållanden strider mot bestämmelserna i artikel 95, på så sätt att det i skattehänseende gynnar viss sprit som framställts i Frankrike, medan liknande eller konkurrerande produkter som importerats från andra medlemsstater påförs ytterligare beskattning.

26 Den franska regeringen har till sitt försvar för det kritiserade skattesystemet anfört följande:

- Först och främst har den bestritt likheten, i den mening som avses i artikel 95 första stycket, mellan de produkter som avses i talan.
- Dessutom har den bestritt att det mellan dessa produkter finns ett konkurrensförhållande som är tillräckligt tydligt för att rättfärdiga en tillämpning av artikel 95 andra stycket.

27 Enligt den franska regeringens uppfattning är de klassificeringar som upprättats genom fransk lagstiftning och skattepraxis således berättigade ur fördragets synvinkel, och fastställandet av differentierade skattesatser för de olika kategorierna kan inte kritiseras med hänsyn till de krav som följer av artikel 95.

Tillämpningen av det omtvistade skattesystemet

28 Kommissionen har, i enlighet med den ståndpunkt som det hänvisas till ovan framhållit, att alla ifrågakvarande spritsorter är "liknande" varor i den mening som avses i artikel 95 första stycket. De närmare bestämmelser för beskattning som tillämpas i enlighet med den franska lagstiftningen är således

oförenliga med diskrimineringsförbudet i artikel 95 första stycket. Kommissionen anser att det finns stöd för denna uppfattning i tullklassificeringen av de ifrågavarande produkterna, som alla hänför sig till kategorin "spritdrycker" med undernummer 22.09 C i Gemensamma tulltaxan och omfattas av en gemensam definition i den förklarande anmärkningen till Brysselnomenklaturen. "Sprit" definieras där som produkter som erhållits "genom destillering av naturligt jästa drycker som vin, cider, osv. eller av frukt, mäsik, korn och andra liknande vegetabiliska varor som företrädesvis är jästa". Kommissionen har vidare erinrat om domstolens definition av begreppet likhet i dennas dom Rewe, som nämns ovan.

29 Kommissionen har utifrån artikel 95 andra stycket anført att det franska skattesystemet är inrättat på sådant sätt att det missgynnar sprit som framställs av spannmål, som nästan uteslutande importeras från andra medlemsstater, medan den inhemska produktionen av denna vara är obetydlig. Däremot gynnas den främsta nationalprodukten, nämligen sprit som framställs på basis av vin och av frukt, på så sätt att den inte omfattas av någon "produktionsskatt". Det tycks därför som om detta skattesystem är av sådan art att det – även om likheten mellan å ena sidan sprit som framställs av vin och av frukt och å andra sidan sprit som framställs av spannmål förnekas – är av sådant slag att det indirekt ger den inhemska produktionen en konkurrensfördel.

30 Den franska regeringen har å sin sida anført att, i avsaknad av en definition av begreppet likhet i fördraget och i avvaktan på en harmonisering på gemenskapsnivå, har de nationella myndigheterna behörighet att upprätta en skatteklassindelning, naturligtvis under förutsättning att dessa iakttar de skyldigheter som följer av artikel 95. Den anser att verkningarna av den klassificering som upprättats genom den franska skattelagstiftningen är förenliga med dessa krav.

31 Vad beträffar de riktlinjer som kan utläsas av Gemensamma tulltaxan, har den franska regeringen framhållit att tullposition 22.09 C i sin tur innehåller underindelningar som leder till att å ena sidan produkter såsom gin eller whisky, och å andra sidan "andra" spritdrycker såsom sprit som framställs av vin och av frukt behandlas olika. Den klassificering som upprättats genom Gemensamma tulltaxan kan därför snarare anföras som stöd för åsikten att inte alla spritsorter är liknande varor.

32 Vad beträffar de kriterier som kan läggas till grund för varuklassifikationen har den franska regeringen framhållit att det är destillatets "flavour" – dvs.

alla de organoleptiska egenskaper som omfattar produktens smak, arom och doft – som med hänsyn till att fylla konsumentens behov utgör grunden för klassificeringen av produkter som varken liknar varandra, är utbytbara eller konkurrerar i den mening som avses i artikel 95. Att detta kriterium är relevant har uttryckligen bekräftats i domen Hauptzollamt Bielefeld mot König i målet 185/73 av den 29 maj 1974 (Rec. 1974, s. 607), i vilken domstolen gjorde en åtskillnad mellan undernummer 22.09 A (etylalkohol) och undernummer 22.09 C V (andra spritdrycker) i Gemensamma tulltaxan genom att hänvisa till förekomsten av "smakämnen eller distinkta smakegenskaper" hos spritdryckerna.

33 Svarandestatens regering har särskilt hänvisat till att den franska skattelagstiftningen grundar sig på distinktionen mellan å ena sidan drycker som serveras som "digestif", dvs. drycker som intas efter måltiden, och som bl.a. innefattar sprit framställd av vin och av frukt som konjak, armagnac och calvados, och å andra sidan drycker som serveras som "aperitif", dvs. drycker som intas före måltiden, särskilt spritsorter som framställs på basis av spannmål och som oftast intas utspädda med vatten, som t.ex. whisky, gin och anissprit. Vad beträffar denna senare kategori av drycker har den franska regeringen framhållit att denna produkt, även om det i detta fall handlar om en typiskt fransk produkt, omfattas av en "produktionsskatt" i likhet med sprit som framställs av spannmål, på ett sådant sätt att man i detta avseende inte kan tala om en diskriminerande behandling. I detta sammanhang har den franska regeringen också framhållit att även ursprungsbezeichnungarna utgör ett identifikationskriterium i skattehänseende, vilket kommissionen överhuvudtaget inte har tagit hänsyn till i sin talan.

34 Vad beträffar tillämpningen av artikel 95 andra stycket har den franska regeringen gjort gällande att det inte råder något konkurrensförhållande mellan de varor som hänförs till den ena eller den andra skatteklassen som upprättats genom den franska lagstiftningen, så att konsumtionen inte kan ändras från en spritkategori till en annan till följd av olika beskattning. Ett verkligt konkurrensförhållande råder mellan whisky och anisaperitifer, som också rent faktiskt hänförs till samma skatteklass. Det system som kommissionen ifrågasatt har för övrigt inte haft någon skyddande verkan, vilket också enligt den franska regeringen framgår av den jämförande statistiken över konjaks- och whiskykonsumtionen i Frankrike, enligt vilken konsumtionen av konjak under en period som sträcker sig från 1963 till 1977 endast har ökat obetydligt (från 33 361 hl till 44 745 hl) medan konsumtionen av whisky har ökat avsevärt (från 34 104 hl till 117 379 hl).

- 35 De argument som framförts av parterna, som grundar sig på ordalydelsen i tulltaxans undernummer 22.09 C kan i föreliggande fall inte ge några avgörande riktlinjer. Det är riktigt att denna underindelning samlar all sprit i en och samma allmänna kategori, under beteckningen "spritdrycker". Den innehåller i sin tur flera underindelningar (rom, gin, whisky, vodka), som åtföljs av en uppsamlingskategori som omfattar "andra" spritdrycker. Dessa underindelningar som har utarbetats med hänsyn till gemenskapens handelsutbyte med tredje land, kan dock inte utgöra en lämplig grund för indelning med hänsyn till tillämpningen i detta fall av artikel 95 i fördraget, särskilt som den franska Code général des impôts grundar sig på en klassificering som helt och hållet skiljer sig från Gemensamma tulltaxans. Slutligen kan inte heller domstolens dom i målet Hauptzollamt Bielefeld mot König anföras som argument, då det i detta mål handlade om att göra en allmän avgränsning mellan de spritsorter som fanns samlade under undernumret 22.09 C och ren etylalkohol, som omfattas av undernummer 22.09 A. Den domen ger därför inte någon vägledning beträffande de eventuella klassificeringarnas räckvidd för spritsorterna som helhet.
- 36 Domstolen anser det inte heller vara möjligt att som en relevant indelningsgrund åberopa den distinktion som förordats av den franska regeringen mellan "aperitifer" och "digestifer". Det bör framhållas att sprit som framställs genom destillering av spannmål inte heller i artikel 406 i Code général des impôts klassificeras som "aperitif" utan dessa båda dryckesvaror sammanförs endast i den grupp av produkter som har belagts med samma produktionsskatt. I distinktionen mellan "aperitifer" och "digestifer" tas ingen hänsyn till de många olika omständigheter under vilka de ifrågavarande produkterna kan intas, dvs. före, under eller efter måltiderna, eller också utan något samband med dessa. Det tycks dessutom som om samma dryck, alltefter konsumenternas smak, kan tjäna både som "aperitif" och "digestif". Det är således inte möjligt att med hänsyn till tillämpningen av artikel 95 i fördraget tillskriva den distinktion som utgör grunden i fransk skattepraxis ett objektivt värde.
- 37 Detsamma gäller för det urvalskriterium som grundar sig på de olika sprit-sorternas smak för att fastställa egenskaperna hos de ifrågavarande produkterna för en tillämpning av skattelagstiftningen. Det kan naturligtvis inte förnekas att de olika spritprodukterna rent faktiskt skiljer sig åt smakmässigt. Det bör ändå framhållas att detta kriterium varierar alltför mycket i tid och rum, för att det ensamt skulle kunna vara en tillräckligt säker grund för att definiera sådana skatteklasser som kan erkännas i hela gemenskapen. Detsamma gäller för konsumtionsvanorna som också varierar från område till

område och även alltefter sociala miljöer, på ett sådant sätt att de inte kan utgöra sådana kriterier för en differentiering som är anpassade till syftena med artikel 95.

- 38 Klassificeringar som grundar sig på produkternas smak och på konsumtionsvanor är så mycket svårare att fastställa för ifrågavarande produkter, som whisky och genever, som kan konsumeras i de mest skiftande former, antingen outspädda eller utspädda, eller också i blandad form. Det är i synnerhet denna flexibilitet som gör att dessa drycker kan betraktas såsom liknande ett särskilt stort antal andra alkoholhaltiga drycker, eller som om de i förhållande till dessa står i ett konkurrensförhållande, åtminstone delvis.
- 39 När alla dessa faktorer tagits i beaktande finner domstolen det inte nödvändigt att för att avgöra denna tvist uttala sig om huruvida de berörda spritdryckerna är eller inte är, helt eller delvis, liknande varor i den mening som avses i artikel 95 första stycket, när man skäligen inte kan bestrida att de genomgående står i ett konkurrensförhållande, åtminstone delvis, gentemot de inhemska nationella varor som åsyftas i talan och när det inte kan förnekas att det franska skattesystemet är av skyddande natur, i den mening som avses i artikel 95 andra stycket.
- 40 Som ovan anförts har spritsorter som framställts av spannmål, inklusive genever, såsom destilleringsprodukter tillräckligt många egenskaper gemensamma med andra spritsorter för att de, åtminstone under vissa omständigheter, kan utgöra ett alternativ för konsumenten. Sprit som framställts av spannmål, samt genever, kan på grund av sina egenskaper intas i många olika sammanhang och samtidigt konkurrera med drycker som enligt fransk skattepraxis betecknas som "aperitifer" eller "digestifer", alltmedan de dessutom används till ändamål som inte faller under någon av dessa kategorier.
- 41 När konkurrens- och utbytbarskapsförhållandena för de ifrågavarande dryckerna är sådana, framträder den skyddande naturen hos det skattesystem som kritiserats av kommissionen tydligt. Det kännetecknas nämligen av att en väsentlig del av den inhemska produktionen, dvs. sprit som framställs av vin och av frukt, återfinns i den mest gynnade skatteklassen medan åtminstone två slags produkter, som nästan uteslutande importeras från andra medlemsstater, beskattas hårdare genom en s.k. "produktionsskatt". Att en annan inhemsk produkt, anissprit, på samma sätt missgynnas ändrar inte systemets skyddande karaktär vad beträffar den skattemässiga behandlingen av sprit framställd av vin och av frukt, och inte heller att ett konkurrensförhållande råder, åtminstone delvis, mellan dessa produkter och de ifrågavarande

importerade produkterna. Den omständigheten att whisky har kunnat öka sin marknadsandel, trots den hårdare beskattningen av denna produkt, bevisar inte att en skyddande verkan saknas.

- 42 Som en sammanfattning av ovanstående kan det fastställas att det beskattningssystem som tillämpas i Frankrike, såsom det följer av bestämmelserna i Code général des impôts, är oförenligt med kraven i artikel 95 i fördraget vad beträffar beskattningen av å ena sidan genever och andra alkoholhaltiga drycker som framställs genom destillation av spannmål och å andra sidan av sprit som framställs av vin och av frukt

Rättegångskostnader

- 43 I enlighet med artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.
- 44 Eftersom svaranden har tappat målet, skall denna part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande:

- 1) Frankrike har genom att tillämpa en differentierad beskattning på sprit beträffande å ena sidan genever och andra alkoholhaltiga drycker som framställs genom destillering av spannmål och, å andra sidan, av sprit som framställs av vin och av frukt, enligt artiklarna 403 och 406 i Code général des impôts, underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 95 i EEG-fördraget.
- 2) Frankrike skall ersätta rättegångskostnaderna.

Kutscher	O'Keeffe	Touffait	Mertens de Wilmars	Pescatore
Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans	Due	

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 27 februari 1980.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

R. Lecourt
Ordförande